

Передплата

на «РУСЛАНА» вноситься:

в Австрії:

на цілий рік . . . . . 20 кор.
на пів року . . . . . 10 кор.
на чверть року . . . . . 5 кор.
на місяць . . . . . 1-70 кор.

За границею:

на цілий рік . . . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . . . 8 рублів
або 18 франків
Поводиноке число по 16 сот.

РУСЛАН

«Вирнеш ми очи і душу ми вирнеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділь і руских свят
о 5½ год. пополудни.

Редакция, адміністрація і
експедиція «Руслана» під ч. І.
па. Домбровського (Хорунщини). Ек-
спедиція місцева в Агенції Со-
коловського в пасажі Гавемана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереження. —
Рекламації неопечатаї вільні
від порта. — Оголошена зви-
чайні приймають ся по ціні
20 с. від стрічки, а в «Наді-
сланім» 40 с. від стрічки. По-
дяки і приватні донесени по
3) с. від стрічки.

Новий кліпін Полякам з сїонїстами.

Численно обісланий конгрес сїонїстів (про се опісля дещо скажемо), який відбув ся що йно в Мінську, в Росії, де для ні-
якої народности нема свободи зборів і при-
людних нарад, звернув тепер знов більшу
бачність на них, а особливо повіяло триво-
гою в польським дньвникарстві. Хоч справою
сїонїстів займало ся також руске дньвни-
карство, досить нагадати розвідки в Пра-
вді 1888-9 п. з. «Народне жидівське пись-
меньство в Росії» і «Українські жиди», а
1895 п. з. «Наймолодше галицке сторон-
ництво політичне», то при всім тим годить
ся з огляду на теперішні політичні відно-
сини погадати дещо про почини і розвиток
сїонїзму.

Звичайно приписують почин сїонїстич-
ної ідеї двом німецьким проводирям сїонї-
зму, відомим загально феїлетонїстам N. Fr.
Presse д-рови Герцльови і Нордавови.
Др. Герцль своїм легким і вправним пером
і численними звязами дньвникарськими з ці-
лим світом (він осягнув аудієнцію у сул-
тана а навіть у Вільгельма II) а притім
вельми принадною поверховностю зумів
собі в жидівських кругах здобути таке ви-
значне становище і таку популярність, що
єго вважають мовби будучим ізраїльським
королем.

Одначе було-б се хибно думати, що
ідея сїонїзму вийшла з Відня або з Німеч-
чини, бо вже раніше перед Герцлем і Нор-
давом на поважніших і певніших осно-
вах поставлено сю справу в Росії.

З кінцем 50-их років, коли в Росії
повіяло вітром прихильним змаганям до
ширшої просвіти, проявило ся се змагане
також і серед заможніших жидів, які
мали спромогу посилати своїх дітей до
гїмназій і університету. Так витворила
ся на Україні жидівська інтелїгенція, що
обзнайомила ся з московскою мовою
і літературою, але під впливом пану-
ючих тоді демократичних думок дома і
в зносинах з своїми одновірцями не цура-
ла ся і не забувала своєї мови. А такою
найбільше розповсюдженою мовою Жидів
є та мова, якої основою є німецька мова,
задля того, що серед найтяжшого лихо-
ліття найшли они пристановок в Німеччині
і згромадившись там в найбільшій числі,
присвоїли собі мову німецьких жидів. З сею
мовою або жаргоном переселили ся они
в Польщу, Литву і Україну, де їх мова
збогатила ся славянським словами, збері-
ши чимало слів і виразів біблійних і таль-
мудівських і так виробила ся мова, якої і
тепер уживають жиди і она є мовою всего
жидівського простолюдя. Отже треба при-
знати велику помилку жидівської інтелїген-
ції, що она зразу не звернула уваги на ту
мову широких верств жидівського просто-
людя, на сю обставину, що ся мова по-
винна бути міцним звязком, який зєдинив би
все жидівське племя і давав би спромогу
інтелїгентним жидам працювати в користь
просвіти жидівського простолюдя. Интелї-
гентні жиди витворили тоді навіть літера-
туру в європейським значіню, яка давала
багато матеріялу до історії та вяснення
громадського становища і домашнього поби-

ту жидів, але все те появляло ся москво-
скою мовою і пропадало без слїду для ши-
роких верств жидівського простолюдя, яке
не розуміло а навіть рідко чуло на Укра-
їні московську мову, якою освічені одно-
вірці складали свої писання.

Таким способом жидівське простолюдє
проживало в безпросвітній темноті, серед
всїяких забобонів, які давали спрмову вся-
ким цадикам визискувати своїх одновірцїв
і з того виходило, що жидівське простолюдє
найбільш терпить від своїх кагалїних
верховодів, як і від тих законних утисків,
на які нарікали їх інтелїгентні одновірці.
Жидівська інтелїгенція, відхиливши ся тим
від простолюдя, щораз більше нехтувала
мову сего простолюдя (на Україні присво-
ювала собі московську, в Польщі і в Гали-
чині польську) і тратила вплив на тамні ма-
си. Можна було бачити інтелїгентних жидів,
що забули жидівську народну мову, знева-
жали єї, перемінювали свої імена і відвер-
тали ся від простолюдя. Так повстала між
інтелїгенцією а жидівським простолюдєм
значна пропасть.

Се зрозуміла невеличка громада жи-
дівських письменників, так званих «жарго-
ністів», які недавно почали уживати в сво-
їх творах простонародну жидівську мову.
Більшість жидівської інтелїгенції дивить ся
згїрдно на се письменство і думає, що оно
пригїдне лише для домашнього обїходу.
Тимчасом знавець жарганового письмен-
ства в Росії Петриківський в переднім
слові до московського перекладу жидівської
комедії Абрамовича і в иньших своїх
писаннях вказує на те, що жидівська наро-
дна мова дуже богата і спроможна висло-
влювати думки і розуміння вірно, ясно і
сильно, а східний елемент давньої жидівської
мови, яким значно підкрашена теперішня
жидівська мова, додає їй чимало поетично-
сти. Отже помиляв ся Czys, заспокоюючи
ся тим, що не можна витворити народности
там, де нема рідної мови. Частина жидів-
ської інтелїгенції звана жаргонїстами, зро-
зуміла вже, що справжня просвіта можли-
ва лише тоді, коли подає ся її в рідній
мові. Найбільше популярним і талановитим
поміж тими жидівськими письменниками є
Лїнецький, син винницького рабіна, якого
можна назвати жидівським Гоголем, другий
значний жаргонїст письменник в Росії є
Гольдфаден, що вславив ся організа-
цією жидівського народного театру (такий
театр є також у Львові під дирекцією Гім-
пля). До тих жаргонїстських письменників на-
лежить поет Абрамович, белетристи Дік
і Рабїнович, і деякі иньні, що своїми
правдивими описами жидівського народного
житя пособляють розвитку простонаро-
дного жидівського письменства, яке за не-
довгий час свого єствования здобуло собі
прихильність і велику повагу серед жидів-
ського простолюдя. Вірші Гольдфадена, під-
ложені під музику, входять навіть до сві-
тлиць жидівських богатирів, їх співвають
яко народні пісні. Реальним змістом і на-
прямом зможе се письменство пособляти
моральним потребам жидівства, і мораль-
ному відродженю жидівського народу.

(Дальше буде).

Коби добра воля!..

Примір користий з видержавленя ґрунтів
селянським спілкам подає п. Теофіль Меруно-
вич, оповіщуючи вислід дорічних загальних збо-
рів державної селянської спілки в Жубрі. Ся
спілка віднаймає від міста Львова тамошний
фільварок і піднаймає двірські ґрунти своїм чле-
нам. Рахункові вислїди оборотів спілки є свїт-
лі. Спілка платить громадї міста Львова о 20 проц.
вислїй державній чинш від морґа, чим платили
попередні державці, спілка піддержавлює своїм
членам поля о 40—50 проц. таньше, чим они
платили за ті самі кавалки давним державцям
— а мимо сего спілка осягнула чистий зиск,
перевиснаючий 100 проц. цілого удїлового капі-
талу! Після видатного вивітованя резерв і впа-
значеня тантьшем, остало єше фонду на 70-про-
центову дивіденду від удїлів!

Загальні збори спілки рішили на велику
скалю заняти ся мелїорацією ґрунтів. Ухвалено
розпочати дренуванє тих ґрунтів, та осушенє
сіножатий ровани. З чистого зиску призначено
270 К на завязок власного мелїораційного фонду
спілки. Таку саму квоту с. є 270 К відложено
як завязок на взаїмній асекурації членів від
страт на худобі і конях, як се буває в Німеч-
чині. Члени спілки зобовязали ся на будуче бу-
динки не крити соломом, ані гонтою, лише
огнетрєвалим покритєм, отже дахівками з шалевої
глини, як найдешевшим і найпрактичїйшим ма-
теріялом. Вкінци ухвалено резервовий фонд
спілки льокувати окремо з пуїліярїям забезпе-
ченєм.

Ухвалено подякувати громадї міста Льво-
ва, що свїй фільварок віднаймила селянській
спілці, але також і Львів зискав на тім біль-
ший чинш і державця, який не нищить ґрунтів,
а противно сам бере ся до мелїорацій.

Не перестану повторювати — каже п. Ме-
рунович — що селянські державні спілки, такі
як в Жубрі, коли би розмножили ся в нашім
краю, могли би дуже успішно підносити добро-
бит селян — без шкоди для властителей двір-
ських маєтків, а противно з матеріяльною кори-
стію для них. А що було би найціннїйшою ко-
ристію з таких спілок, що они витворили би
межи громадою а властителем двірського обшару
ідеальне відношенє згоди, опертої на трєвалї-
ном реальнім фундаментї спільного матеріяль-
ного інтересу, а радше на взаїмности інте-
ресів.

Коли я говорив — кінчить посол львівско-
го округу — про закладанє селянських, дер-
жавних спілок з кількома визначними власти-
телями двірських маєтків, поручаючи се як спо-
сібне средство до ухиленя антагонїзму межи
хлопом а двором, піднесли они заміт, що коли
хлоп раз дістане землю в руки, хотай би лише
як державець, то вже єї не випустить.

— Пропагуючи селянські спілки державні,
хочете до ріжних иньших «квєстїй», які шп-
рять в нашім краю єсєнільну невгоду, виклика-
ти єше і ірландську квєстїю с. є війну держав-
ця з властителем землі.

— Члїж парцеляція є ліпша, ся парцеля-
ція, яка відразу, на вічні часи розбиває і ни-
щить двірські обшари?

У виводах п. Меруновича є здоровє зерно,
однак доброї муки з него не буде, бо в остато-
чїм разї польські повїїєсти венїлють єго... на
гакатїстичний млин. Цїлий секрет свїтлого по-

водження жубрицької спілки в те, що державцями стали місцеві господарі. Се треба було п. Меруновичеві зазначити виразно, щоби шові істичними забаванками сироваджувати мазурекких державців, властители двірських маєтків, про яких так дбає п. Мерунович, не наразили ся на клопоти і страти.

„Руске Товариство педагогічне“.

Справозданє женьского Института. До комітету інститута належали: голова дир. Едвард Харкевич, екон. дир. Гермін Шухевичева, наук дир. Марія Білецька, о. сов. Евгений Гузар, лікарка др. Зфія Морачевська, др. Стефан Федак і господиня інститута п. Юл. Танчачовська.

Шкільну науку розширено доомовою лектурою. Інститутки учились крім шкільних наук також співу, гри на фортепіано, на цитрі і танців, а по мысли домашнього регуляміну вправлялись також в домашнім господарстві жіночим, помагаючи при порядкованю біля, праню, вареню, печеню.

В році шкільнім 1901/1902 було в інституті поміщених 17 дівчат.

Приходу в році 1900/1901 було 7216-03 К. Розходу 8142-27 К. Недобір на рік 1901/1902 вносить квоту 927-24 К.

На перше урядженє інституту видано квоту 3293-62 К; на покритє сеї квоти ужито часть фонду бл. п. Єго Емінентї Кардинала Сильвестра Сембратовича, що єго передав Товариству педагогічному Впр. о сов. Евгений Гузар в висотї понад 4000 К. Фонд сеї вносив з кінцем р. 1901 ще суму 723-78 К і єго зужито в цілости на покритє дальшого урядженя і недобору інститута.

В році шкільнім 1901/1902 було в інституті уміщених 22 дівчат. Приходу в році 1901/1902 було 10230-82 К. Розходу 10466-46 К. Недобір на р. 1902/1903 вносить квоту 235-54 К.

На рік 1902/1903 прийнята є до інститута і до інтернату св. Ольги 38 дівчат. На господиню в інституті взято п. Йосифу Ветриновичеву, вдову по священику, а на настоятельку і директорку інститута учительку п. Тишинську і п. Вільгельміну Вістенфельц, бувшу учительку у СС. Василянк у Львові.

Інститут поміщений в однопверховій камениці при ул. Сави ч. 3, що лежить в затишу, притикає до великого парку при палаті Дідушицких. Поміщенє інститута є огже не тільки під кожним зглядом вигідне але і спокійне та здорове.

До інститута як до інтернату приймає ся учениці шкіл народних, видільових і семинарий учительских. Оплата місячна в інституті 40 К, а в інтернаті св. Ольги 24—30 К місячно.

Зголошуватись о принятє треба до голов-

го виділу рускою Товариства педагогічного «Народний Дім» у Львові. Причатї можуть бути діти лиш членів товариства.

Справозданє мужского Института. В склад комітету, що з уроченя виділу Руского Товариства педагогічного управляє інститутом, входили: дир. Едв. Харкевич яко голова, Ілія Корудз, проф. рускої гімназії, о. Д. Дорожньский, катехит рускої гімназії, адвокат др. Ст. Федак, лікар др. Антін Хомин і Коєть Паньковский яко члени. Сей послідній був заразом настоятелем інститута.

Попри релігійно-моральне вихованє мав комітет на оці товариске пожитє учеників. Помочию при науці занимались інструктори поодиноких клас. Се академики і лишні ученики, що в інституті остають безплатно. Образованє шкільне розширено доомовою лектурою під надзором настоятеля. В огороді, де в літі перебувають ученики в часі свободнім від науки, суть бари і рек до гімнастики; майже що неділі і свята відбуваю дальші проходи в львівські околиці. Комітет мав на оці, щоби ученикам подавано все страви як найздоровші і в тім огляді ішов за радою д-ра Хомина, що безкорисно уділяв лікарских рад. Принятих в р. 1900/901 було з I класи гімна. 8, з II класи 3, з III класи 5, з IV класи 4, з V класи 7, з VI класи 6, з VII класи 7, з VIII класи 6, з народних шкіл 1, з семинарії учительської 1, а академиків 2. З того було священичких дітей 26, учительских 7, селяньских 6, урядничих 5, а сиріт 6. Результат загальної класифікації слідуючий: класу з відзначенєм дістали 4 ученики, класу другу 3, поправку 3, иньші класу першу. До іспиту зрілости сідало чотирох елєвів і всі здали єго в добрим успіхом. Приходів було 9188-10 зр Розходів 9253-86 зр. Маєток представляв квоту 2055-51 зр. а. в.

В році 1901/1902 прийнятих було: з I кл. 8, з II кл. 6, з III кл. 6, з IV кл. 5, з V кл. 4, з VI кл. 7, з VII кл. 5, з VIII кл. 6, з народних шкіл 3, доходячих на харч 2, а академиків 2. З сего було священичких дітей 26, учительских 8, селяньских 8, урядничих 8, а сиріт 4. Результат класифікації слідуючий: класу з відзначенєм 4, класу другу 1, поправку 2, иньші класу першу. До іспиту зрілости сідало п'ятох елєвів і всі єго здали.

Приходів було 9745-44 зр., розходу 9804-72 зр. Маєток інститута представляє квоту 2384-50 зр., з чого квоту 1504-50 зр. ужито на закупню площі під будову інститута і бурси Товариства. (Конець буде).

З ПОЛІТИЧНОГО ПОЛЯ.

Сеймікі і вєци, на яких обговорюють ся средства проти хліборобских страйків і руских

хліборобів, взагалі тепер на дневнім порядку. Як ми вже вказали; теребовельський «вєц» був лише пригрівкою. А того повольна музика пішла скорше, чим можна було надіяти ся. Відбули ся вже такі збори паньских зашників та посіпак, яких представляють за «влоєцян польских», в Зборові, а небавом мають відбутя ся в Золочеві Польські часописи в один голос завивають «на вєц на вєц!» та агітують за дальшим таким вичованєм, яке своїма резолюціями має подати позірну підставу до гакатистичних законів, намірєних соймовою більшостию. Передвчєра відбув ся в Перемишлі зїзд дїлчів для вислуханя справозданя посла більшої посїлости до державної ради Казимира гр. Шептицького і соймових посл в д-ра Козловского, д-ра Крайньского і Горайского. Не обійшло ся і тут без «квєстї рускої», яку під обухом шовінізму знов порішено, як звичайно, завзивом до «влєчєня ся з чюдостковосці». Між тим підготовлює ся з цілою енергєєю «вєц народова вшепольскї», який має буги першою поважною і загальною манїфєстациєю задля нового напрямю польської політики, змїряючої до національної независимости за помочию тісної злуки всіх трєх розірваних заборів.

— *Москвофільський орган* мимо своїх кокетерїї з польською шляхтою і «кавками» все таки не може позбутя ся своїх норівів, які з давєн давна увійшли у него вже в наліг. І як всі єго попередники так і «Галїчанїн» трудив ся денунциєю так довго і щирє, що она стала єго другою натурою і найсильїшим аргументом. Тож вже хибя нові єго союзники змїж Поляків мусять єму вибачити те, що застановляючи ся над жєрєлами, звідки черпає средства польська пропаганда «на кресак», денунциєв поганю російских підданих. «Слідєв догадуватись, каже «Галїчанїн», що польські агітатори мають і другі жєрєла доходів, так як инакше они не були би в силі розвивати такої усильної діяльности. Щє дотичать польских поміщиків в Галїчинї, то за вилученєм немногих магнатів, они взагалі самі находять ся в тяжкїм фінансовім положєню і лєдвє чи згодили би ся платити кромі виборчої, єще иньші контрибуції. Богатих фабрикантів і купців, а до сєго Поляків, в Галїчинї також нема. Остає приняти, що подібнє як для Шлєска і для східної Галїчиня жєртвують на цілі польської пропаганди богаті поміщики, фабриканти і банкири із Привісляньского краю. Се припущєнє находить нинї по; части пєтвєрждєнє в слухах, що польські поміщики в Росїї, увільнені недавно правительством від заплати контрибуції за 1863. рік, рішали увільнені суми жєртвувати на цілі польської пропаганди в Галїчинї».

Др. Ярослав Окуневский.

Із Занзібару¹⁾.

Султан Саїд-Калїфа-бен-Саїд та єго правліне.

На 1. падолиста назначєно нам авдиєнцию.

Сонце стояло високо на небї та жарило, а ми ішли тимчасом головною улицею Занзібару в європейскім одягу урядовім, томилсь і прїли та проклинали сонце і європейскі звичаї. Щасливї тут неґри та Араби, що ходять водній лишє «сорочці» або і без неї.

При входї до салї авдиєнциийної ждав султан Саїд-Калїфа-бен-Саїд з своєю дружиною.

По представленю султан поздоровив ся з нами, потряс здорово кождому з оубна руку та ввів нас в свої комнати.

Авдиєнцийна сала довга довжезна. Стїни обвішані зеркалами а на помостї коври перскї.

Султан засїв на престолї. В своїм червєнім золото-шитїм кафтанї, в шовковім, білім, золотоканїм турбанї, а палашом висаджєним дорогими камїнями при боці а срібно-кованїм ятаганї за поясом, султан виглядав імпонуючо. Одно, що разило око Європейця, то були босї ноги єго султаньского величєства.

Лїворуч від султана ішла єго родина по

черзі фамілійній, відтак двораки-Араби. Праворуч помістїлись Європейці.

Почав ся *segele*. За помочию перекладчика звїдував ся султан — як се звичайно буває і на європейских дворах — у кождого з нас: як довго пробуваєте в Занзібарї? як подобав ся вам місто? — і т. п.

Тимчасом подав першїй дворак-євнух солодоці та чорну каву, майстер церемонїї покрупив хустку кождого олійком рожевим — і авдиєнция скінчилась.

Султан провів нас до дверей своєї комнати, сторожа запрезентувала оружя, музика заграла пич — і ми, окружені дружиною арабскою, вийшли на передню веранду султаньской палати.

Тут на площадї перед палатою відбула ся велика парада війскова. Музика вдарила марш. Прапорщики підняли червоный султаньский прапор, головний генерал занзібарского войска Англичанин Mattjews дав знак палашом і почалась дефіляда.

Попереду пішла гвардия султаньска. То Перси в червоных кафтанах, білих панталюнах та в смушевих шапках. Потїм рушила піхота з неґрів. Опісля пішли нерегулярні війска з Арабів. Кінницї не було, бо — як казали — султанови та єго кавалерїї вигибли всі конї на позатїзну.

Регулярне війско дефілювало на взорець англїйский. Араби, приїшовши на площадь, розставили ся до танцю воєнного. Один на одного

накидали ся з палашом та боронили ся щитом. При тім вигравали музика дикі мєльодїї воєнні. Тут то там розляг ся вистрїл з пістолєта. Все те вражало ориґінально-дико.

Султан приглядав ся парадї з горїшної веранди.

Єго високість Калїфа Саїдович — так звучало би по руски єго арабське імя — муштина в повнім розцвітї віку. Будє єму 35—40 лїг. Засїв на престолї — після занзібарского звичаю — по своїм братови Барґашу-бен-Саїді.

Калїфа-бен-Саїд — чоловік проворний, а хоч не освїчений на лад європейский, то перєхитроє Європейців. Європейцям він не сприяє — та хоч прїймає їх в своїй палатї, то робить се по неволї. Евр неїцям, що за єго брата дістали всєяких вольностей та привілеїв, робить перєшкоди та пакости.

Правліне Калїфи-бен-Саїда самодержавне. Спосіб урядованя легкий, бо каса державна та каса султаньска — то все одно. Свої приходи з мита віднаймає він та побирає без журби, без клопоту своїх 600 тисяч долярів. А крім того має султан свої плянтациї гвоздиковї, цукровї та тютюневї і управляє їх державними невільниками. Також має свої чи там державні пароходи, що розвозять султаньське наґромаджєнє добро на найліпші торги до Адєну, Бомбаю або й дальше, де ціна ліпша. Доходи султановї цінять на мільон долярів річно.

НОВИНИ.

— Календар. В п'ятницю: гр.-кат. Корнелія; рим.-кат. Криспіна. — В суботу: гр.-кат. Возд. Ч. Креста (міст); рим.-кат. Косми і Дам'яна.

— **Пам'ятайте, Братя, на місію до Канади!**

— **Виділ руского педагогічного Товариства** пригадав всім своїм членам, що Загальні збори Товариства відбудуться в понеділок дня 29 вересня, 1912, в II класі рускої гімназії у Львові; з огляду на велику вагу справ, які прийдуть на денний порядок, кожний член повинен уважати своїм обов'язком прийти на загальні збори. На загальних зборах виступить п. Петришин, учитель з Яблонова, відчитав на тему: «Хосен з педагогічних кружків для учительства взагалі, а для руского педагогічного Товариства зокрема». Торжественне поминання Богослуження за померлих членів руского педагогічного Товариства відбудеся в день загальних зборів рано о 8 год. в церкві Успенія Пресвятої Богородиці. На богослуженні буде присутня молодь всіх інститутів та шкіл, які удержують руске педагогічне Товариство.

Виділ.

— **Старшина Тов. Гімн. «Сокіл»** у Львові повідомляє, що статут і інформації в цілі засновані створили огненні розсилаєся. Єли би хто зі зголосившихся по статуті досі не одержав, нехай в друге зголосить ся до «Сокла». — За Старшину: А. Будзиновский, голова; Денис Курка, справник.

— **Віче в Копичинцях** відбудеся в громадській залі дня 1 жовтня с. р. (в середу) о 10 год. перед полуднем.

— **Хліборобські страйки перед судом.** Дня 18 і 19 с. м. відбула ся перед звичайним трибуналом в Золочеві карна розправа против Тимка Капія, Федька Сутя, Петра Бажевича, Матія Олійника, Атаназія Марешки, Никола Горака, Яреми Гозовського, Василя Стахова, Василя Гоя, Олексія Гоя, Сильвестра Савки, Прокона Капія, Максима Колими, Антонія Марешки, Текля Капія і Ганьки Горак, селян з Вільшаниці маючі, обжалованих о злочини публичного насильства з § 81, 93а, 93б, і провини з § 279. к. з. Всі обжаловані, крім двох послідних пересиділи з слідчої в'язниці від 25. липня с. р. Акт обжалована закладує їм, що они мали допустити ся злочинів в сей спосіб, що дня 25. липня с. р. зайшли на двірський лав, зігнали робітників захищаючи їм робити, повідбирали деяким серпик і коси, а обжалований Тимко Капія «шарпнув» жандарма за рукав і посунув рукою по карабіні, а всі обжаловані не допускали жандармів до арештованя Антонія Марешкової і не послухали его здзиву, аби розійти ся.

По переведеній розправі, до якої покликано 22 свідків, трибунал засудив Тимка Капія на 5 місяців тяжкої в'язниці, Федька Сутя на 5 днів арешту, Петра Бажевича на 3 місяці в'язниці, Матія Олійника на 8 днів арешту, Атанаса Марешку на 3 дні, Никола Горака і Василя Стахова на 3 дні арешту, Василя Гоя, Олексю Гоя і Сильвестра Савку по 5 днів арешту, Прокона Капія на 14, а Максима Колиму на 8 днів арешту, Антоніу Марешку на 2 місяці, а Теклю Капія і Ганьку Горак по 6 неділів в'язниці, а Ярему Гозовського увільнено.

Оборонці др. Дроздмирецький і Рожанковський зголосили що до всіх засуджених жалобу неважності і просили о випущенє їх на волю.

Хоч як самодержавно виглядає панованє султана в горі — оно опирає ся на родовий, племінний аристократії Арабів.

Кожний Араб — то султан для себе, тільки в меншій розмірі. Тільки Араб може бути висшим урядником державним, Араб лише може бути шейком, т. є. головою міста або села. Араб не є ні ремісником, ні купцем — Араб вроджений до панованя. Торг та промисл полишили они Індійцям, котрі — мов у нас жида — торгують та шахрують, добивають ся нераз великих маєтків — а звичайну ручну роботу виконують невольники — мужики негри. Араб хоч приймає провідництво каравана в глуб Африки, то все таки помисл до неї виходить безпечно від якого Індійця та й дієсь она на его користь. Араб стає провідником каравана з любови до авантур — бо без пригод не обійде ся ні одна каравана — але зміслу торговельного він не має.

Араб — гордий, правдолюбивий та гостинний. Правда, він проворний та хитрий, але все таки яко чоловік стоїть він своїми прикметами далеко висше від Індійця та негра. Коли Арабів тепер винять о кровожадність та жстокість та віроломство, то вина в тім теперішніх обставин, тої борби о існуванє, тої екстермінаційної борби, котра скорше чи пізнійше мусить скінчити ся цілковитим винищенєм Арабів.

Але поки-що Араби тут панами, як на

Трибунал ухвалив всіх випустити кромі Тимка Капія, від котрого жагдав кавці 1.000 К.

— **Дівчата в гімназіях.** До рускої гімназії у Львові вписані отей учениці-приватистки: Ольга Савчаківна, Антоніна Гаморавіна і Теодора Гумецка до III класу, Олена Охримовичівна до V класу і Катерина Білинкевичівна до VI класу.

— **Вписи на львівський університет** почали ся дня 23. с. м. і будуть тривати до 8 жовтня. — Вписи на політехніку будуть відбувати ся від 1. до 15. жовтня.

— **Львівський магістрат** взиває всіх, що є обов'язані до служби при загальнім ополченю, аби зголосили ся лично в ратуши в речниці від 6. до 8 жовтня с. р. межі 8 год. рано а 2 год. полудня.

— **Рава руска.** Посли о. Мизикевич і др. Король зложать ту дня 6. жовтня с. р. позельські справозданя в салі повітової ради.

— **Газардова гра.** Жандармерія в Коломі одержала приказ вигідити кількох панків, що в одній з коломиїських каварень займать ся газардовою грою в карта. Коли жандарми війшли до каварен, застали лише кільканцять крон на зеленім століку, а грачі щезли як під воду.

— **Еміграція до Америки.** В 1901. р. прибуло до всіх портів Сполучених Держав загалом 522.573 емігрантів, з чого 362.470 мужчин а 160.103 женцин. З загального числа емігрантів р. 1901. припадає на Европу 500.386, на Азию 15.726, решта ділять ся на Індію і иньші краї. Після справозданя американського бюра статистичного емігрувал до Америки від р. 1821 — 1900 19 мільонів людей, з чого 5 мільонів людей, припадає на Німеччану, 386 мільонів на Англію, Шкоцію і Уельз, 1.24 мільонів на Скандинавію, 1.05 на Канаду, а по 1 мільоні з Італії і Австро-Угорщини.

— **З голоду і нужди.** З Праги доносять: Жінка робітниця, Агна Горачекова, допустила ся з розпущу сгра цього вчинку: підрізала бритвою горла троім своїм дітем, а відгач сама тую бритвою так покалічила ся що нема надії удержати її при житю. Чоловік її від довшого часу сидить у в'язниці в Ічній, а она з дітьми лишила ся в страшний нужді. Матір і діти через три дні не мали нічогосьько в роті і тоді взяла ся її така розпущу, що она устачовила зробити смерть дітем і собі.

— **Вісти з п'єремискої єпархії.** Сервітугози комисарями іменовані оо: Ант. Дягдатеич на порохницький деканат, Теоф. Скобельский на любачівський дек., Йос. Гамерский на ольховецкий дек. і Ант. Копистянский на бирчанський дек.

— **О. Мих. Миколевич,** парох в Скоморьсах, іменованій ордин. шкільним комисарем народних шкіл сокальского деканата на місце добровільно уступившого з тої посади о. Ем. Криницького. — **Титулярним совітником еп. консисторії** іменованій о. Іван Куницький, парох в Сеньковій Воли. — **До канонічної інституції** завізані оо: Григорій Іваніцикий на Олешницьку Волю, Мих. Туряньский на Городище, Вікт. Кмацикевич на Курюлик волоський, Йос. Копистянский на Лежайск, Іван Русиняк на Королеву руску, Іван Калужняцкий на Загірє і Петро Густаньчч на Дубну. — **Канонічно інститувані оо:** Атан. Бованко на Добрянє і Сим. Чижович на Лужок долішній. — **Сотрудництво в Судовій Вишній** одержав о. Іван Каміньский. — **В пропозицію**

острові Занзібарі так і на континенті африканським. Хто має Арабів за приятелів, той, як пакет поштовий, може перейти Африку здовж та попереку; а хто їх має за ворога, то най оглядаєсь! Дівзали ся сего Німці в своїх посілостях, коли Араб Бушір-бен-Салем зворушив проти них цілу провінцію.

А все таки Араби чують, що їх панованє кінчить ся. Прийшла раса проворнійша, цікавійша, беззгляднійша. Она висадить їх безпечно із їхнього становища та усадовить ся сама ще ширше на чорних потилицях негрів. Поки-що Араби боронять ся — боронять ся завзято.

— **Погодїть ще** — казав один Араб до барона Гравенрейта, намісника та команданта в Багашой²⁾ — поточить ще крови та пролийте, так як ми її пролили, поки станете панами сеї землі.

І дійсно — розказував мені Гравенрейт — на континенті подибують ся побовища повні костей та черепів арабських та муриносських, з котрих би можна устроїти «Тамерлянову могилу».

Ще в десятимі віці по Христі почала ся колонізація арабска в сих околицях. Було часу та нагоди досить, щоб наточити та пролити крови.

(Дальше буде).

на парохію Мигова поставлений о. Петро Лучечк. — **Новопоставлені пресвітери** одержали слідуючі сотрудництва: Вікт. Кончило в Волоци, Іван Худик в Бугинах, Волод. Вербенець в Рогівні, Лев Фадонович в Гордній, Мих. Дацько в Куниї, Волод. Сноцкий в Теплицях, Ярослав Лисяк в Корчеві і Вас. Паніло яко II проповідник при кат. церкві в Перемишлі.

На конкурс з речинцем до 6. падолиста розписачі слідуючі парохії: Ветлина, Горинка, Криве ад Тісна, Лопінка приватного наданя і Рябе, право патроната почиває, всі балігордського дек.; Гнила, над. приватного, височанського дек.; Розстайне прив. наданя, дуклянського дек.; Дністрик Дубовий, прав. патроната почиває, жукотинського дек.; Береги горішні, прив. наданя, зівтарницького дек.; Кречовичі, прив. наданя, канчуцького дек.; Михайлівичі, прив. наданя, комарнянського дек.; Близянка, право патроната почиває і Чорноріки прив. наданя, короснанського дек.; Крещів, прив. наданя, ліського дек.; Берест, цісарського наданя, мушинського дек.; Клоковичі і Нижанковичі, прив. наданя, нижанківського дек.; Крамарівка, прив. наданя, порохницького дек.; Вільки мазовецькі прив. наданя, потелицького дек.; Свидник, прив. наданя, старосамбірського дек.; Явірник і Ясель, прив. наданя, ясельського дек.; Смолан, прив. наданя, любачівського деканату і Добротостів, цісарського наданя, дрогобичького деканата.

Наука, штука, література.

— **Рішенє конкурсу на пляч церкви.** Митрополічий Секретарят позав до відомості, що на відбувшім ся дня 20 вересня с. р. засіданю членів югу для оціненя і нагородженя надісланих на конкурс начерків будови церкви — в склад котрого входили: ВПресовь Митрополит Андрей гр. Шептицкий, Впр. крилошани: о. В. Фацшевич, о. М. Подольский, о. А. Петрушевич; Вп. пп. Н. Герасимович, сеніор Ставроп. інститута, І. Левинский, проф. політехніки, др. І. Болос Антоневич, проф. унів., Ф. Тальовский, проф. політехн., В. Нагірний, архитект, В. Галицький, архитект, Ю. Макарович, арт. маляр і А. Дембицкий, арт. маляр — признано три перші нагороди по 300 кор. кожда, за начерки, означені слідуючими мотго: 1) «На хвалу Бога і України» А. Лушиньского, 2) «Діптер» К. Ричицького і 3) «З Богєм» А. Захаревича. Зачулено то ціні 150 кор. 1) «В правді сила» Якова Рудницького, 2) «Творцви неба і землі» (котру то ціну П. Т. Автор дарував на Бурсу ремісничу у Львові), 3) Листок конюшини А. Захаревича і 4) «Ірена» Т. Обмиського. Виражено признанє і похвалу: 1) «Стефан», 2) Шість зьвіздок на колесі, 3) «Праця», 4) «Віра» — автори котрих схотять подати до Секретаряту свої імена і назвиска. — **Вкінци югу** виразило щирю подяку всім П. Т. архитектам, котрі брали участь в конкурсі. — **Позаяк** Вп. В. Нагірний засідав яко член югу, тим вже самим надісланим ним на конкурс начерки стали «hors concours».

Надіслані на конкурс начерки можна оглядати в салі Товариства приятелів штук красних, а ненагороджені або незакуплені зверне Секретарят властителям, коли подадуть місце свого побугу.

— **Важне для катехитів і тих, що учать релігії в народних школах:** Уже вийшла третя часть практичного провідника для катехитів, в котрій пояснює ся наука релігії для 5. і 6. року науки, зглядно для 3. і 4. класу. Набути можна в книгарнях ім. Шевченка і Ставропигійській у Львові по ціні 2 К 40 с., а з пересилкою поштовою о 20 с. більше.

— **Програма інавгураційних концертів львівської Фільгармонії.** Програма першого концерту, який відбуде ся в суботу, дня 27. с. м., є отся: Часть I. 1. Жигмонт Носковский «Степ» виконає оркестра. 2. Генрих Ярецкий «Ода до молодости», кантата до слів Адама Міцкевича, відсьпівають Олександр Мишуга і получені хора співачких товариств з оркестрою. 3. Жигм. Стойовский «Фантазія польска» відиграє Ж. Стойовский в товаристві оркестри. — Часть II. 1. Лев Піньський «Suite» відиграє оркестра. 2. а) Жигмонт Стойовский ария з опери «Livia Quintilla», б) Лев Піньський «Пісня» відсьпіває Ірена Богусівна в товаристві оркестри. 3. Chopin: а) Баллада, б) Nocturn, в) Etüda відиграє Ж. Стойовский. — Часть III. 1. а) Міцкевич: Серенада з опери «Мазепа», б) Ян Галль: «Пісня» відсьпіває Ол. Мишуга в товаристві оркестри. 2. Стан. Невадомский і Ян Галль: «Пісні», відсьпіває Ірена Богусівна. 3. Вл. Желеньский: «Татри», виконає оркестра.

Програма другого концерту в неділю дня 28. с. м. є така сама.

Програма третього концерту в понеділок дня 29. вересня є така: Часть I. 1. Моношю: Увертура з опери «Hrabina», відиграє оркестра. 2. Ернст: «Концерт Fis-moll», відиграє Ярослав Коциан в товаристві оркестри. 3. Thomas: ария з опери «Гамлет», відсьпіває М. Саптарго в товаристві оркестри. — Часть II. 1. Сметана: Симфонічна поема «Велтава», відиграє оркестра. 2. Leoncavallo: Пролог з опери «Паяци», відсьпі-

ває M. Sanmarco в товаристві оркестра. 3. Paganini: «God save the king», відограє Яр. Коцян. — Часть III. 1. «Рансодія угорска ч. 2», відограє оркестра. 2. а) Грір: «Роман», б) Тості: «Пісня», відспіває M. Sanmarco. 3. Рішард Вагнер: Увертура до опери «Meistersänger von Nürnberg», відограє оркестра.

Дірігентами концертів є: Людвик Челявський і Генрих Ярецький. — Початок концертів о пів до 8. год. вечером.

Телеграми.

Відень, 25. вересня. Президент міністрів Сель був вчора у цесаря на окремій одноденній аудієнції.

В тутешніх політичних кругах уважають імовірним, що державна рада збере ся вже в половині жовтня.

Міністерство залізниць уклало на протяг шістьох місяців дозволу поручникови уланів Вікторови Кохановському, розпочати передвступні роботи технічні в цілі будови вузкошляхової локальної залізниці з Сянока, через Мригород, Бирчу і Красичин до Перемішля.

Брукселя, 25. вересня. Etoile belge доносить, що вчора отворено завішане бельгійської королевої, в яким померша бажала, аби єї не бальсамовано і не виставлювано на публічний вид, та щоби єї похоронено побіч сина.

Триєст, 25. вересня. Померший ту вчора великий промисловець Галатті записав весь свій маєток, шістори мільона корон, Трїєстови на будову шпиталю.

Брукселя, 25. вересня. Бельгійське населенє як також вся преса висказує ся дуже симпатично про б. архиєп. гр. Стефанію Льоняї, з якою єї батько король Леопольд поступив так нелюдяно.

Відень, 25. вересня. Цесар відвідав вчора свою внучку княгиню Елісавету Вїндігрец, доньку гр-ї Льоняї і перебув у неї шість годин. — в тутешніх політичних кругах уважають є відвідини манїфестацією проти поведеня бельгійського короля з гр. Льоняї.

Пекін, 25. вересня. Бюро Райтера доносить, що віцекороль Ченг побив боксерів коло міста Ченгтіфу.

COLOSSEUM Ernesta Thorna
у Львові, в пасажи „ГЕРМАНА“ ул. Снішна
Найславнійша програма!
від 16. до 30. вересня 1902.

При співучасті військової музики 30. п. н.
1) Марш. 2) Увертура. Реклямограф. 3) Сестри Клетт, тирольскі дуєтистки. 4) Zizi Papillon, париска ексцентрична тансерка акробатична. 5) Ricardo Benedetto, трансформаційно комічні пародисти опер. 6) Edgar Jones, амер. музикальний мурич в своїй вільї «Зулю». 7) 8 Діамантів 8, сьнів і танець англійський. 8) Оркестра. 9) Братя Sayton, імітатори крокодилів. 10) Miss Veronika, народний танець ексцентричний на острові Куба. 11) Mariot, гуморист. 12) The Worthley's, найновіший електричний винахід, музикальний автомобіль.

Що дня о 8. год. вечером велике представленє. В неділю і свята два представленя. Шоєтиці High-Life представленя. Білети вчаснійше можна замовляти і купити в конторі Пальонари ул. Кароля Людвика ч. 9. у Львові.

— РІК ЗАСНОВАНЯ 1892. —

ДОБРА НАГОДА!

Паровий млин в гарній і урожайній околиці, поделений на руско-польскій границі, де кілька миль навкруги нема нікого конкуруючого млина, а цілий тамошний округ обмежений лише на него, є до продажі в вільній руці; без довгу, під вигідними умовинами сплати, ціна 12.000 злр.; 4.000 злр. треба зложити сейчас, решту пізійше — за оплатою невисокого проценту. — Ближніх вістей укланє Антін Куци в Моравских Гранцях (Mährisch Weisskirchen).

Від огню обезпечайте ся тільки в «Дністрі».

Дністер

Товариство взаїмних обезпечень

Львів, ринок ч. 10. (дім «Просьвіти»).

є одним руским Товариством асекураційним.

Фонди «Дністра» з днем 31. грудня 1901.

Фонд резервовий	386.402	кор.	83	сот.	} равом 645.333 кор. 59 сот.
Резерва премій	205.227	"	—	"	
Резерва спеціальна	6.000	"	—	"	
Фонд емеритальний	47.733	"	76	"	

«Дністер» обезпечує будинки як також збіжє і пашу против шкідливіх огневих. Веї три ВІІ. Ординарїяти припоручили «Дністер» Вєч. Духовенству і всім вірним.

Оплата премії в «Дністрі» є уміркована, а чистий зиск — надвижку з оплат — розділяє

«Дністер» межі своїх членів яко звороти. В р. 1900. і 1901. виносить зворот 8%. Шкоди виплачує «Дністер» дуже скоро, а оцінку шкід переводить равом з делегатом і 2 членами місцевими. До 31. грудня 1901. виплатив «Дністер» 5.075 відшкодовань в сумі 2,656.787 кор.

Члени «Дністра» можуть без перешкоди затягати позички в Банку краєвїм і касах ощадности, бо каси ті приймають поліси «Дністра» при позичках гіпотечних.

На житє можна обезпечити через «Дністер» — капітали на дожитє, посмертні капітали, посаги, ренти і т. д. — краківським Товаристві, а з провізїї від тих обезпечень відступає «Дністер» часть на рускі добродійні цілі.

Агенції передає «Дністер» радо селянам, господарям, особливо де нема «Дністра». Агенти заробили 349.486 кор. провізїї.

Селявє! убїгайте ся тільки в агенції «Дністра».

На житє обезпечайте ся тільки через «Дністер».

Складайте свої ощадности в Дністрі!

Дністер Товариство взаїмного кредиту, стоваришенє зарєстрованє в обмеженою порукою у Львові, Ринок ч. 10. дім «Просьвіти»

Дністер приймає вкладки щадничі і опроцентовує їх по 4% від ста. Став випладек 31. грудня 1901 900.193 К 53 с. на 1.063 книжочках.

Дністер укланє своїм членам позичок на векслї і скрипти за інтабуляцією або при відповідній поручї на 5 1/2% і 1% додатку на кошти адміністрації. Силату позичок розкладає «Дністер» догідно також до 10 літ. Членом може бути тільки член обезпечений в «Дністрі», від огню. Укланє членський виносить 50 К, вписове 2 К. Укланє виплаченї по день 31. грудня 1901: 81.169 К 37 с. Членів було: 2.006. Став позичок: 869.245 К 4 с.

Дністер укланє рікрічно з чистого зиску датки на публічні добродійні рускі цілі — на церкви, бурси, шкколи і т. д. — До кінця року 1901 укланє 8.840 К.

Інформацій в справах позичок укланє агенти і Дирекція.

— Краєва Рада шкільна апробувала слїдуючі виданя Руского Тов-а педагогічного на нагороду пильности і до бібліотек шкіл народних:

	(брошуров.)	(оправл.)
Оповіданя для дітїй	40 сот.	54 сот.
Оповіданя Катренка	40 "	54 "
Оповіданя Коцюбинського	40 "	54 "
Переклади Кримського	40 "	54 "
Дитячі оповіданя, Мамин Сибіряка	30 "	54 "
Байки Пушкіна	30 "	54 "
Оповіданє Марка Вовчка ч. I.	30 "	44 "
Марта Борєцка	40 "	60 "
На прїчках	30 "	44 "
Народні думи, д-ра Пачовського	40 "	60 "
Казки, гр. А. Толстєя	40 "	54 "
Поеми, О. Кониського	30 "	44 "
Покарана лож, комедійка	20 "	34 "
Малий сьпіванник	20 "	34 "
Серед цвітїв, комедія в 2 діях	16 "	30 "
Лис Микита, Гете-Франко	1 К	1 К 30 "
Перна китичка, Ярошинської	20 сот.	
Друга китичка, Ярошинської	20 "	
обі разом		54 сот.
Андерсен, Казки IV і V ч.	50 "	
5 частїй разом опр.		2 К 90 "
Для шкіл видїлових апробовано:		
Дивні пригоди комаха, Сангвіна	48 сот.	75 сот.
Інститутка, М. Вовчка	40 "	60 "
Шекспїр в повістках	30 "	60 "

Зарваницю

ул. Руска ч. 3. Цїна з поштовою оплатою 25 сот.

поему Василя Щурата можна замовляти лише в Ставропільській книгарні у Львові,

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк Гіпотечний

Відділ депозитовий

приймає вклади і виплачує завдатки на рахунок біжучий, приймає до перекладу папери вартїстї і дав на них завдатки.

Крім того впроваджено подїбно як в інституциях заграничних т. зв.

Депозити сховковї (Safe Deposits)

За оплатою 25 до 35 кр. а. в. річно, депозитар дїстає в сталєвій касї папирїїї сховок до виключного ужитку і під власним ключем, де безпечно і дискретно перекладувати може своє майно або важкі документи.

Під тим наглядом поробив Банк гіпотечний як найдогіднійш зарядженя. Привіси дотично того рода депозитів одержати можна безплатно у відділі депозитовим.